

Recente ontwikkelingen arbeidsmarkt technische installatiebranche

Uitkomsten enquête TI-bedrijven juni 2012

© 2012 ITS, Radboud Universiteit Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het ITS van de Radboud Universiteit Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Voorwoord

Graag wil ik u hartelijk danken voor uw medewerking aan het onderzoek dat het ITS in juni-juli 2012 in opdracht van OTIB heeft uitgevoerd onder ruim 500 bedrijven in onze technische installatiebranche.

In deze telefonische enquête zijn vooral vragen aan de orde geweest over het aantal vacatures in uw bedrijf en de maatregelen die u treft om het personeelsbestand op peil te houden.

In dit rapport treft u de uitkomsten aan.

De gegevens uit het onderzoek onder bedrijven worden gecombineerd met gegevens uit andere bronnen, bijvoorbeeld gegevens over het aantal gediplomeerden van voor de TI relevante opleidingen. Bovendien worden de resultaten elk jaar uitgewerkt naar regionaal niveau. Voor elk van de zes regio's worden dus afzonderlijk rapporten gemaakt.

Zowel het landelijke rapport 2012 als de zes regionale versies kunt u inzien op de website van OTIB: www.trendfiles.otib.nl

Elly Verburg
Directeur OTIB

Inhoud

Voorwoord	iii
1 Inleiding	1
2 Moeilijk vervulbare vacatures	1
3 Economische recessie	6
4 Personeelsbestand: vaste kern en flexibele schil	11
5 Ontwikkeling van de personeelscapaciteit	14
6 Personeelsvoorziening: vinden en binden van personeel	16

1 Inleiding

Het ITS houdt vanaf 2005 elk jaar een of twee enquêtes onder bedrijven uit de Technische Installatiebranche (TI). De vragen in de enquêtes gaan over (moeilijk vervulbare) vacatures in de TI-bedrijven, het soort functies waar de vacatures voor zijn, de (opleidings)eisen die de bedrijven voor de functies van leerlingmonteur, monteur en technische staffuncties hanteren, en over de strategieën en methoden die de bedrijven hanteren om het personeelsbestand op peil te houden.

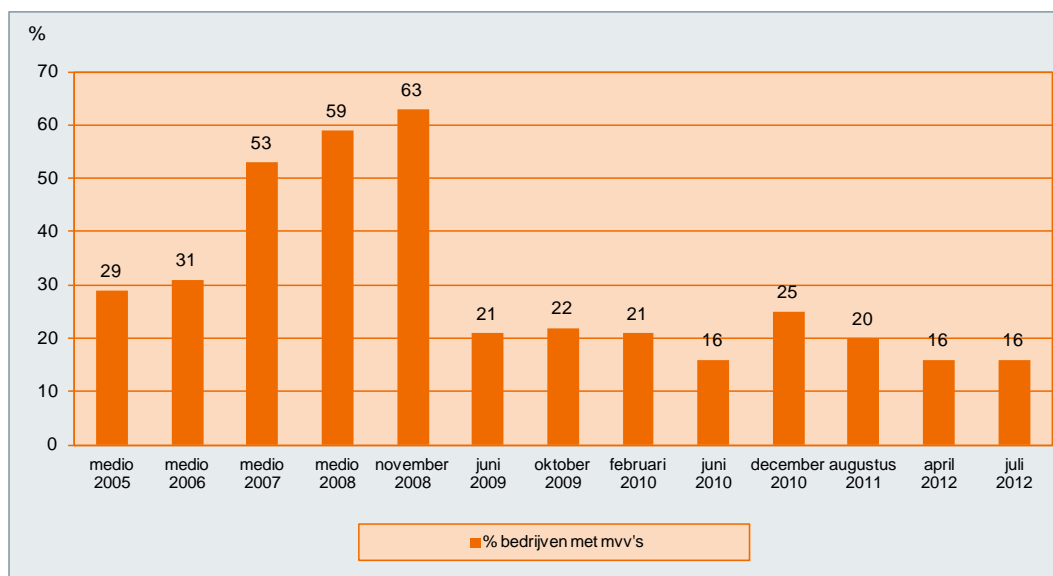
Ook in 2012 hebben we deze vragen weer voorgelegd. We zullen hieronder de uitkomsten presenteren, waarbij we zoveel mogelijk een vergelijking met de uitkomsten in eerdere jaren zullen maken.

2 Moeilijk vervulbare vacatures

Na 2008 scherpe daling door recessie

Het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures is in de periode 2005-2008 sterk gestegen. Medio 2005 meldde 29 procent van de TI-bedrijven moeilijk vervulbare vacatures. Medio 2008 was dit toegenomen naar 59 procent en in november 2008 zelfs naar 63 procent. Vanaf november 2008 neemt het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures echter zeer snel af. In juni 2009 blijkt namelijk nog maar 21 procent van de TI-bedrijven een of meer moeilijk vervulbare vacatures te hebben (zie figuur 1).

Figuur 1 – Percentage TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures (mvv's), periode vanaf medio 2005 tot juli 2012

De daling van het aantal moeilijk vervulbare vacatures in de eerste helft van 2009 is vooral het gevolg van het schrappen van vacatures door TI-bedrijven onder invloed van de recessie. Ruim een vijfde deel van de TI-bedrijven heeft vacatures ingetrokken. Daarnaast gaat voor een kleiner deel van de TI-bedrijven (7 procent) op dat zij door de economische recessie kansen hebben gekregen om een of meer moeilijk vervulbare vacatures, dus vacatures waarvoor zij eerder geen geschikte personen konden vinden, te vervullen.

Het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures blijkt in de periode juni 2009 – juli 2012 niet veel veranderd te zijn. Dit schommelt vanaf medio 2009 steeds rond de 20 procent.

Aantal TI-bedrijven met mvv's in afgelopen jaar gedaald

In het afgelopen jaar is het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures wat verder afgenomen. In augustus 2011 meldde namelijk 20 procent van de TI-bedrijven een of meer moeilijk vervulbare vacatures, terwijl dit bij de laatste meting van juli 2012 gedaald is naar 16 procent. Van de geïnterviewde TI-bedrijven geeft verder 5 procent te kennen dat zij in juli 2012 meer moeilijk vervulbare vacatures hebben dan in juli 2011, terwijl 13 procent laat weten dat dit er in juli 2012 minder zijn dan in juli 2011. De meeste TI-bedrijven – circa 80 procent – melden op dit punt geen verschil tussen juli 2011 en juli 2012. Dat houdt meestal in dat zij noch in juli 2011 noch in juli 2012 moeilijk vervulbare vacatures hadden.

Medio 2012 circa 5.000 vacatures in technische en leidinggevende functies

Vanaf begin 2010 hebben we bij het onderzoek onder TI-bedrijven ook informatie gevraagd over het *aantal* vacatures in technische en leidinggevende functies, ongeacht of het daarbij wel of niet om moeilijk vervulbare vacatures gaat. Bij de technische functies gaat het zowel om monteurfuncties als om technische staffuncties. Op basis van de informatie van de geënquêteerde TI-bedrijven hebben we steeds een schatting gemaakt van het totaal aantal vacatures in technische en leidinggevende functies in de TI-branche. Dit levert het volgende beeld op:

- Februari 2010 ± 8.000 vacatures in TI-branche
- Juni 2010 ± 7.000 vacatures in TI-branche
- December 2010 ± 8.000 vacatures in TI-branche
- Augustus 2011 ± 7.000 vacatures in TI-branche
- Juli 2012 ± 5.000 vacatures in TI-branche.

Medio 2012 is het aantal vacatures in technische en leidinggevende functies in de TI het kleinst in de regio Noord Nederland en het grootst in de regio Zuid Holland en de regio Zuid Nederland. Ook wanneer we het aantal vacatures relateren aan de TI-werkgelegenheid komt naar voren dat de vacaturegraad het laagst is in Noord Nederland en het hoogst in Zuid Holland en Zuid Nederland (zie tabel 2).

Tabel 2 – Aantal vacatures in technische en leidinggevende functies in de TI, per regio (juli 2012)

	aantal vacatures in technische en leidinggevende functies	aantal vacatures uitgedrukt als percentage van totale TI-werkgelegenheid
Regio		
Noord Nederland	± 300	± 2,7%
Gelderland/Overijssel	± 1.000	± 3,7%
Midden Nederland	± 500	± 3,0%
Noord Holland	± 575	± 3,2%
Zuid Holland	± 1.325	± 4,3%
Zuid Nederland	± 1.300	± 4,0%
TI-Nederland	± 5.000	± 3,8%

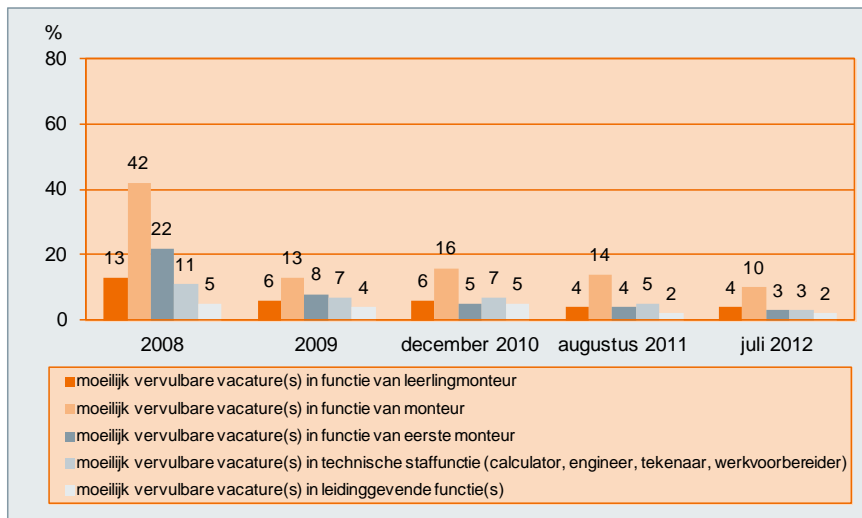
Aan begin van recessie vooral afname van moeilijk vervulbare vacatures in monteur functies

De afname van het aantal moeilijk vervulbare vacatures in de eerste helft van 2009 heeft zich niet in alle functies in dezelfde mate voorgedaan. Vooral voor de monteur functies gaat op dat het aantal moeilijk vervulbare vacatures in de eerste helft van 2009 sterk is afgenomen. Voor de technische staffuncties en voor de leidinggevende functies gaat dit in mindere mate op (zie figuur 3).

Naarmate recessie langer duurt ook afname bij technische staffuncties en leidinggevende functies

Het heeft wat langer geduurd voordat de recessie ook tot duidelijk minder moeilijk vervulbare vacatures leidde bij de technische staffuncties en de leidinggevende functies. In 2012 is het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures in deze functies echter fors afgenomen ten opzichte van de situatie in 2008 (zie figuur 3).

Figuur 3 – Percentage TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures naar functieniveau, in de periode 2008-2012

Kleine TI-bedrijven hebben minder vaak mvv's en voor zoverre ze die wel hebben vrijwel alleen in de functies van (leerling)monteur

Medio 2012 heeft 16 procent van de TI-bedrijven een of meer moeilijk vervulbare vacatures, maar dit varieert als volgt naar bedrijfsgrootte:

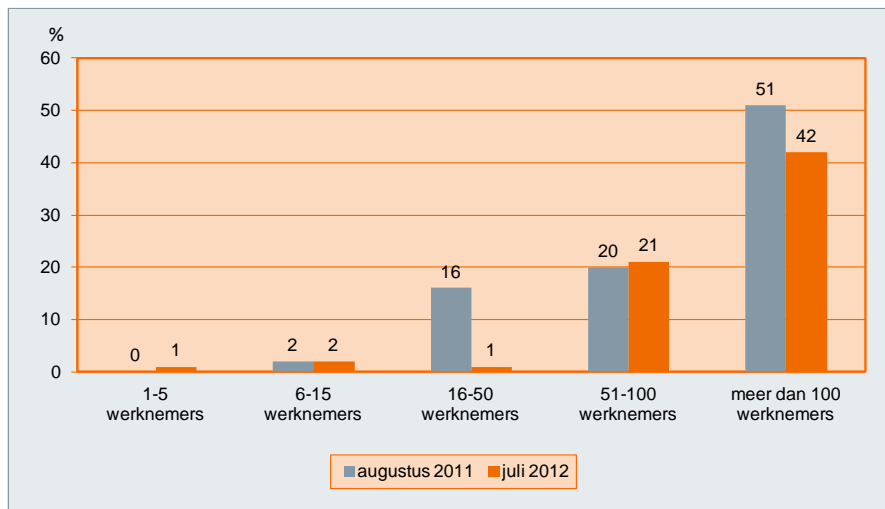
- TI-bedrijven met 1-5 werknemers 9%
- TI-bedrijven met 6-15 werknemers 12%
- TI-bedrijven met 16-50 werknemers 29%
- TI-bedrijven met 51-100 werknemers 40%
- TI-bedrijven met meer dan 100 werknemers 60%

De kleine TI-bedrijven met 15 of minder werknemers hebben vooral moeilijk vervulbare vacatures in de functie van monteur en de functie van leerlingmonteur. Moeilijk vervulbare vacatures in de functie van eerste monteur komen bij deze bedrijven nauwelijks voor, ook omdat lang niet in al deze kleine TI-bedrijven sprake is van deze functie. Ook technische staffuncties en leidinggevende functies zijn hier, in tegenstelling tot de grotere TI-bedrijven, vaak niet aanwezig.

Van de grote TI-bedrijven heeft echter nog steeds bijna de helft mvv's in technische staffuncties

In augustus 2011 loopt het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures in de *technische staffuncties* op van (vrijwel) 0 procent in de TI-bedrijven met hooguit 15 werknemers via 16 procent in TI-bedrijven met 16-100 werknemers naar 51 procent bij TI-bedrijven met meer dan 100 werknemers (zie figuur 4). In juli 2012 is dit niet veel anders zoals figuur 4 laat zien. Opvallend is wel dat er in de TI-bedrijven met 16-50 werknemers minder moeilijk vervulbare vacatures in technische staffuncties gemeld worden dan in augustus 2011.

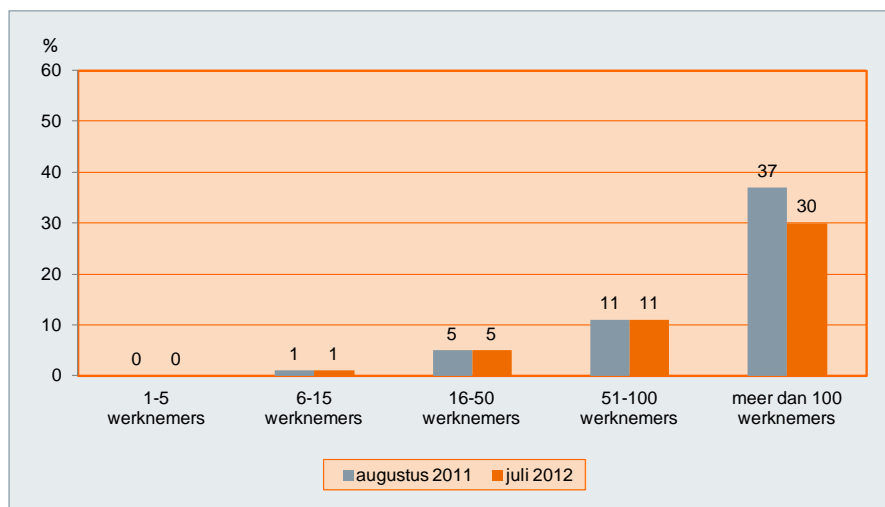
Figuur 4 – Percentage TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures in technische staffuncties in augustus 2011 en in juli 2012, naar bedrijfsgrootte

Eenderde van de grote TI-bedrijven heeft mvv's bij leidinggevende functies

In augustus 2011 liep het aantal TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures in *leidinggevende functies* op van 0 procent in de kleine TI-bedrijven via 11 procent in de TI-bedrijven met 51-100 werknemers naar 37 procent in de TI-bedrijven met meer dan 100 werknemers (zie figuur 5). In juli 2012 is het beeld niet echt anders. Ook in juli 2012 heeft nog steeds een flink deel van de grote TI-bedrijven de nodige problemen om vacatures in leidinggevende functies adequaat op te vullen.

Figuur 5 – Percentage TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures in leidinggevende functies in augustus 2011 en in juli 2012, naar bedrijfsgrootte

Ook verschillen naar regio

Het percentage TI-bedrijven met moeilijk vervulbare vacatures varieert van 11 procent in de regio Noord Nederland tot 21 procent in de regio Gelderland/Overijssel en de regio Noord Holland (zie tabel 6).

Ook wat betreft het soort functie waarin sprake is van moeilijk vervulbare vacatures zijn er verschillen tussen regio's. Moeilijk vervulbare vacatures in de leerlingmonteur functies worden het meest gemeld in Gelderland/Overijssel. De meeste meldingen van mvv's in de monteurfuncties komen uit Noord Holland. Moeilijk vervulbare vacatures in technische staffuncties worden in Gelderland/Overijssel vaker gemeld dan in andere regio's. In Zuid Holland worden meer dan in de andere regio's moeilijk vervulbare vacatures in de leidinggevende functies gesignaleerd (zie tabel 6).

Tabel 6 – Moeilijk vervulbare vacatures naar regio en functie, juli 2012

	Noord Nederland	Gelderland/ Overijssel	Midden Nederland	Noord Holland	Zuid Holland	Zuid Nederland
1. Totaal percentage TI-bedrijven met mvv's	11%	21%	17%	21%	13%	13%
2. % TI-bedrijven met mvv's in:						
a. leerlingmonteur functie	1%	8%	6%	1%	6%	2%
b. monteurfunctie	6%	11%	7%	17%	6%	10%
c. eerste monteurfunctie	4%	2%	3%	2%	2%	4%
d. technische staffunctie	2%	6%	1%	2%	4%	3%
e. leidinggevende functie	2%	2%	3%	2%	5%	2%

3 Economische recessie

Werkvoorraad vanaf 2009 aan het afnemen, ook weer in afgelopen jaar

Medio 2009 hebben de TI-bedrijven gemiddeld een werkvoorraad van 19 weken. In de periode medio 2009-medio 2012 daalt de werkvoorraad van de TI-bedrijven van gemiddeld 19 weken medio 2009 naar gemiddeld 15 weken medio 2012 (zie figuur 7).

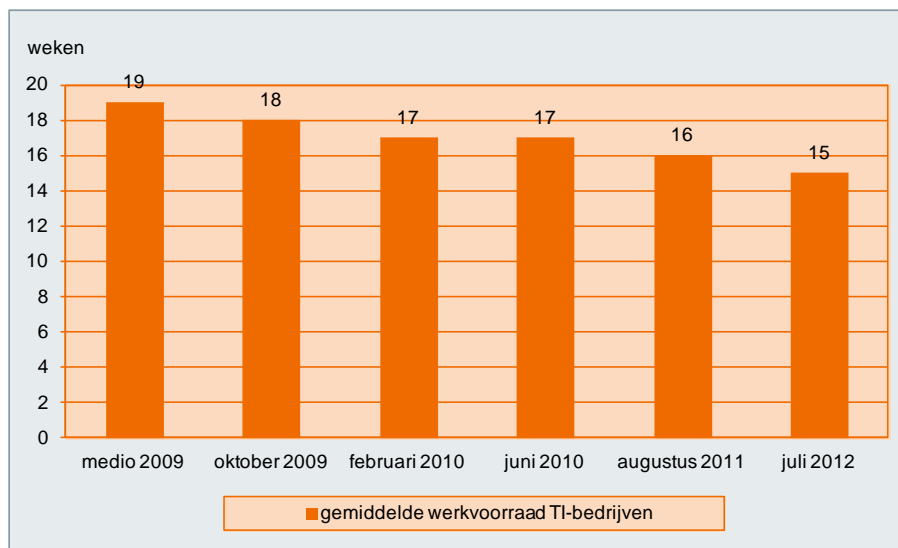
De werkvoorraad verschilt medio 2012 aanzienlijk naar bedrijfsgrootte:

- 1-5 werknemers gemiddeld 13 weken
- 6-15 werknemers gemiddeld 14 weken
- 16-50 werknemers gemiddeld 19 weken
- 51-100 werknemers gemiddeld 20 weken
- meer dan 100 werknemers gemiddeld 26 weken

Ook naar regio zijn er verschillen:

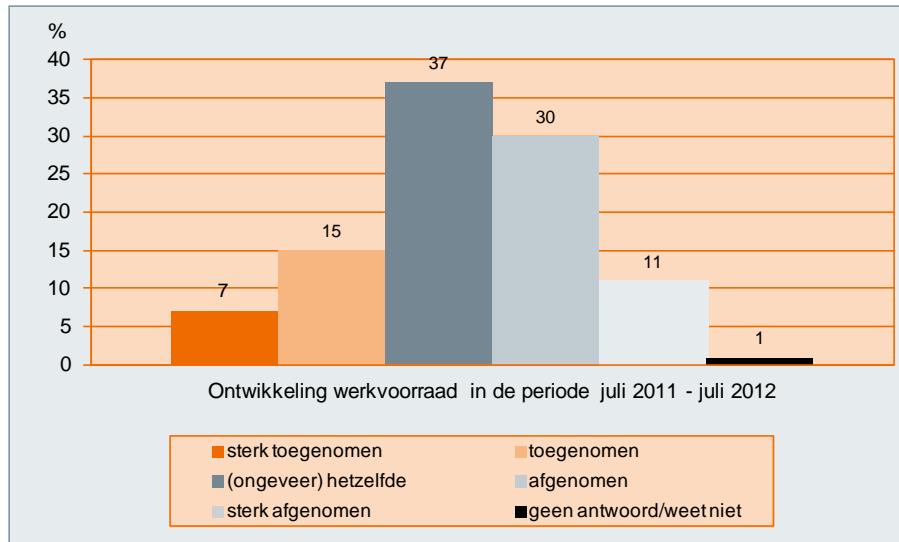
Noord Nederland	gemiddeld 15 weken
Gelderland/Overijssel	gemiddeld 14 weken
Midden Nederland	gemiddeld 12 weken
Noord Holland	gemiddeld 13 weken
Zuid Holland	gemiddeld 16 weken
Zuid Nederland	gemiddeld 17 weken

Figuur 7 – Ontwikkeling gemiddelde werkvoorraad TI-bedrijven in weken, periode medio 2009 – medio 2012

In de periode juli 2011 – juli 2012 is de werkvoorraad vaker geslonken dan toegenomen (zie figuur 8).

Figuur 8 – Ontwikkeling van de werkvoorraad van TI-bedrijven in de periode Juli 2011-juli 2012

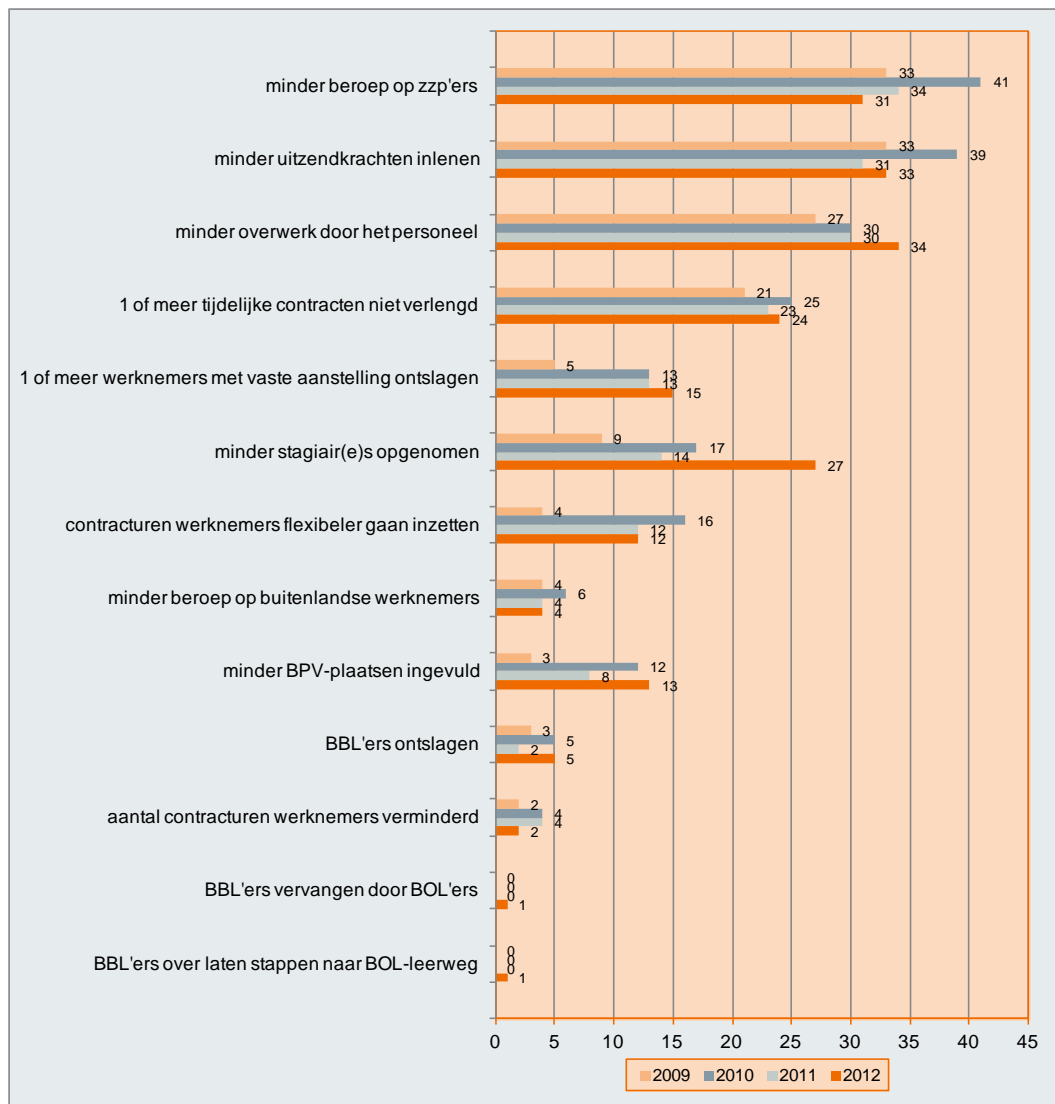

Ruim 4 van de 10 TI-bedrijven (41%) geeft medio 2012 aan dat de werkvoorraad in de periode van medio 2011 tot medio 2012 kleiner is geworden. Een stijging van de werkvoorraad in deze periode wordt minder vaak gemeld, maar toch ook nog door 22 procent van de TI-bedrijven.

Minder inzet van flexibele krachten en minder overwerk door vaste kern

Veel bedrijven, en dan met name de (wat) grotere bedrijven, hebben niet alleen werknemers in eigen dienst, maar werken ook met ingeleende werknemers of besteden werk uit aan zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel). Uitzendkrachten, tijdelijke krachten en zzp'ers worden ook wel aangeduid als de *flexibele schil*: bedrijven kunnen er namelijk weer gemakkelijk vanaf wanneer er minder werk is. Dat gebeurt ook veelvuldig in de afgelopen jaren (zie figuur 9). Een andere manier om meer flexibiliteit te scheppen is zittende werknemers in drukke perioden over te laten werken en dit weer af te bouwen wanneer het werkaanbod minder wordt. Dit laatste is nu het geval bij nogal wat TI-bedrijven: 34 procent van de TI-bedrijven geeft aan dat ze de werknemers in 2012 minder laten overwerken.

Figuur 9 – Percentage TI-bedrijven dat genoemde maatregel heeft getroffen in kader van recessie*

- De enquête onder de TI-bedrijven is steeds medio van het genoemd jaar gehouden en er is steeds gevraagd of de bedrijven de desbetreffende maatregelen genomen hebben in het voorafgaande half jaar.

Maar laatste jaren ook vaker ontslag van vaste krachten

Aan het begin van de recessie kwam ontslag van vaste werknemers nog betrekkelijk weinig voor. Vanaf 2010 komt dit echter vaker voor. Medio 2012 meldt 15 procent van de TI-bedrijven dat zij in de eerste helft van 2012 één of meer vaste krachten hebben ontslagen als gevolg van de (voordurende) recessie.

Recessie heeft ook gevolgen voor leerarbeidsplaatsen en, met name in eerste helft van 2012, voor stageplaatsen

De recessie heeft ook gevolgen voor het beschikbaar stellen van stageplekken. Van de TI-bedrijven geeft 9 procent aan dat ze in de eerste helft van 2009 minder stagiair(e)s hebben opgenomen. In de eerste helft van 2010 en 2011 gaat dit op voor respectievelijk 17 en 12 procent van de TI-bedrijven. En in 2012 voor 27 procent van de TI-bedrijven (zie figuur 9). De recessie heeft tevens gevolgen voor het aantal leerarbeidsplaatsen dat de TI-bedrijven beschikbaar stellen. Medio 2009 geeft 3 procent van de TI-bedrijven aan dat ze als reactie op de economische crisis minder BPV-plaatsen beschikbaar hebben gesteld in de eerste helft van 2009. In 2010, 2011 en 2012 komt deze maatregel duidelijk vaker voor, namelijk bij respectievelijk 12, 9 en 13 procent van de TI-bedrijven (zie figuur 9). Deze gegevens duiden op een verkrapping van de stage- en leerplaatsenmarkt.

In een beperkt deel van de bedrijven zijn bbl'ers (leerlingen in de beroepsbegeleidende leerweg) ontslagen. Het komt tot nog toe nauwelijks voor dat bbl'ers worden vervangen door bol'ers (leerlingen met de beroepsopleidende leerweg) of dat men leerlingen laat overstappen naar bol.

Geen verschillen tussen regio's en nauwelijks tussen kleine en grote TI-bedrijven

Tussen de zes regio's zijn geen verschillen in de mate waarin de diverse crisismaatregelen in de eerste helft van 2012 zijn getroffen door de TI-bedrijven. Tussen de kleine en grote TI-bedrijven zijn wel – vaak voor de handliggende – verschillen. Zo is in de eerste helft van 2012 vaker sprake van een ontslag van een of meer – vaste en tijdelijke – werknemers naar mate de bedrijven groter zijn. Ook geven de grotere TI-bedrijven vaker dan de kleine TI-bedrijven te kennen dat zij in de eerste helft van 2012 vanwege de recessie minder gebruik hebben gemaakt van inleenkrachten. Opmerkelijk is dat de grootste TI-bedrijven met meer dan 100 werknemers minder inleveren op stagiairs dan de andere TI-bedrijven. Bij de grootste bedrijven heeft 6 procent in de eerste helft van 2012 vanwege de recessie minder stagiairs opgenomen. Bij de andere categorieën TI-bedrijven geldt dat voor circa een kwart.

4 Personeelsbestand: vaste kern en flexibele schil

Bijna 10 procent TI-werknemers is in tijdelijke dienst

De geïnterviewde TI-bedrijven hebben medio 2012 gemiddeld 19 werknemers in dienst, waarbij dit aantal oploopt van gemiddeld 4 in de kleine TI-bedrijven naar 224 in de grootste TI-bedrijven (zie tabel 10). Van dit gemiddelde personeelsbestand van 19 werknemers zijn er 17 in vaste dienst en 2 in tijdelijke dienst. Iets minder dan 10 procent van de bij Mn Services geregistreerde TI-werknemers heeft dus een contract voor bepaalde tijd. Dit gaat zowel op voor de kleinere TI-bedrijven als voor de grotere (zie tabel 10).

Tabel 10 – Gemiddeld aantal TI-werknemers in dienst van TI-bedrijven, naar vaste en tijdelijke aanstelling, in juli 2012

	Personele omvang TI-bedrijven:					totaal
	1-5 werknemers	6-15 werknemers	16-50 werknemers	51-100 werknemers	meer dan 100 werknemers	
1. gemiddeld aantal werknemers met vaste aanstelling	4	11	25	68	201	17
2. gemiddeld aantal werknemers met tijdelijke aanstelling	0	1	3	8	23	2
gemiddeld totaal aantal werknemers in dienst	4	12	28	76	224	19

In kleine TI-bedrijven bestaat 10 procent van de personeelscapaciteit uit ingeleende werknemers en in grote TI-bedrijven 16 procent

In de geïnterviewde TI-bedrijven zijn in juli 2012 gemiddeld 2,4 fulltime equivalenten aan ingeleende krachten aanwezig. Medio 2012 zijn in grote TI-bedrijven niet alleen vaker ingeleende krachten aanwezig dan in kleine TI-bedrijven, maar in de grote TI-bedrijven gaat het bovendien om meer inleenkrachten dan in kleine bedrijven (zie tabel 11). De ingeleende krachten maken bij de grootste TI-bedrijven, dus de bedrijven met meer dan 100 werknemers in dienst, circa 16 procent uit van de totale ingezette personeelscapaciteit. Bij de TI-bedrijven met minder dan 100 werknemers in dienst maken de ingeleende krachten steeds wat minder dan 10 procent van de totale personeelscapaciteit uit.

Tabel 11 – Ingeleende krachten in de TI, juli 2012

	Bedrijfsgrootte:					totaal
	1-5 werknemers	6-15 werknemers	16-50 werknemers	51-100 werknemers	meer dan 100 werknemers	
1. <i>Werkt bedrijf met ingeleende krachten?</i>						
• nee, nooit	47%	44%	29%	10%	5%	40%
• wel eens maar medio 2012 niet	34%	35%	24%	29%	9%	32%
• medio 2012 sprake van ingeleende krachten	19%	21%	47%	61%	86%	28%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2. Gemiddeld aantal per medio 2012 ingeleende krachten (alleen bedrijven <i>met</i> inleenkrachten)	0,7	2,0	3,6	8,0	45,1	4,0
3. Gemiddeld aantal per medio 2012 ingeleende krachten (berekend op <i>alle</i> TI-bedrijven)	0,4	1,1	2,6	7,1	42,8	2,4

Bijna een kwart van de TI-werknemers behoort tot de flexibele schil

Gemiddeld zijn er medio 2012 per TI-bedrijf dus 21 personen werkzaam, waarvan er gemiddeld 17 in vaste dienst zijn, 2 een tijdelijk contract hebben en nog eens ruim 2 op inleenbasis werkzaam zijn. Dit betekent dat ruim 20 procent van de TI-werknemers tot de flexibele schil behoort.

In de kleinste TI-bedrijven (1-5 werknemers) bestaat bijna 10 procent van de personele capaciteit uit werknemers in de flexibele schil. In de TI-bedrijven met 6 tot 100 werknemers is dit 16-18 procent en in de TI-bedrijven met meer dan 100 werknemers 24 procent.

In de regio's varieert het gemiddelde aandeel van de flexibele schil in de personeelscapaciteit van 20 procent in de regio Noord Nederland en de regio Gelderland/Overijssel tot 24 procent in de regio Midden Nederland en Zuid Nederland.

Inlenen gebeurt vooral via andere installatiebedrijven (bij kleine TI-bedrijven) en via gespecialiseerde uitzendbureaus (bij grote TI-bedrijven)

Het inlenen van personeel verloopt vooral via in de TI gespecialiseerde uitzendbureaus en via andere installatiebedrijven. Grote TI-bedrijven gebruiken meer inleenkanalen dan kleine TI-bedrijven. Bij grote TI-bedrijven vormen in de TI-gespecialiseerde uitzendbureaus met afstand

het belangrijkste inleenkanaal. Bij kleine TI-bedrijven zijn in dit opzicht andere TI-bedrijven zeker zo belangrijk (zie tabel 12).

Tabel 12 – Hoe komen de TI-bedrijven aan inleenkrachten?

	Bedrijfsgrootte:					totaal
	1-5 werknemers	6-15 werknemers	16-50 werknemers	51-100 werknemers	meer dan 100 werknemers	
<i>% dat dit kanaal gebruikt</i>						
a. in TI-gespecialiseerde uitzendbureaus	45%	47%	71%	86%	90%	55%
b. andere installatiebedrijven	55%	54%	61%	47%	38%	54%
c. algemene uitzendbureaus	14%	27%	33%	36%	50%	24%
d. InstallatieWerk	11%	21%	34%	42%	30%	21%
e. andere vestiging van concern	6%	13%	15%	50%	46%	14%
f. Stichting collegiale in- en uitleen	6%	10%	21%	21%	28%	12%
g. inleen buitenlanders	6%	1%	14%	18%	27%	7%

* In elke grootteklasse is het belangrijkste inleenkanaal vet gedrukt.

Bijna eenderde van de TI-bedrijven schakelt regelmatig of zelfs continu zzp'ers in

Van de TI-bedrijven schakelt 39 procent nooit zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel) in en bij nog eens 31 gebeurt dat hooguit sporadisch. De overige TI-bedrijven doen regelmatig (21%) of zelfs continu (9%) een beroep op zzp'ers. Dit is zowel in de kleine als in de grote TI-bedrijven het geval.

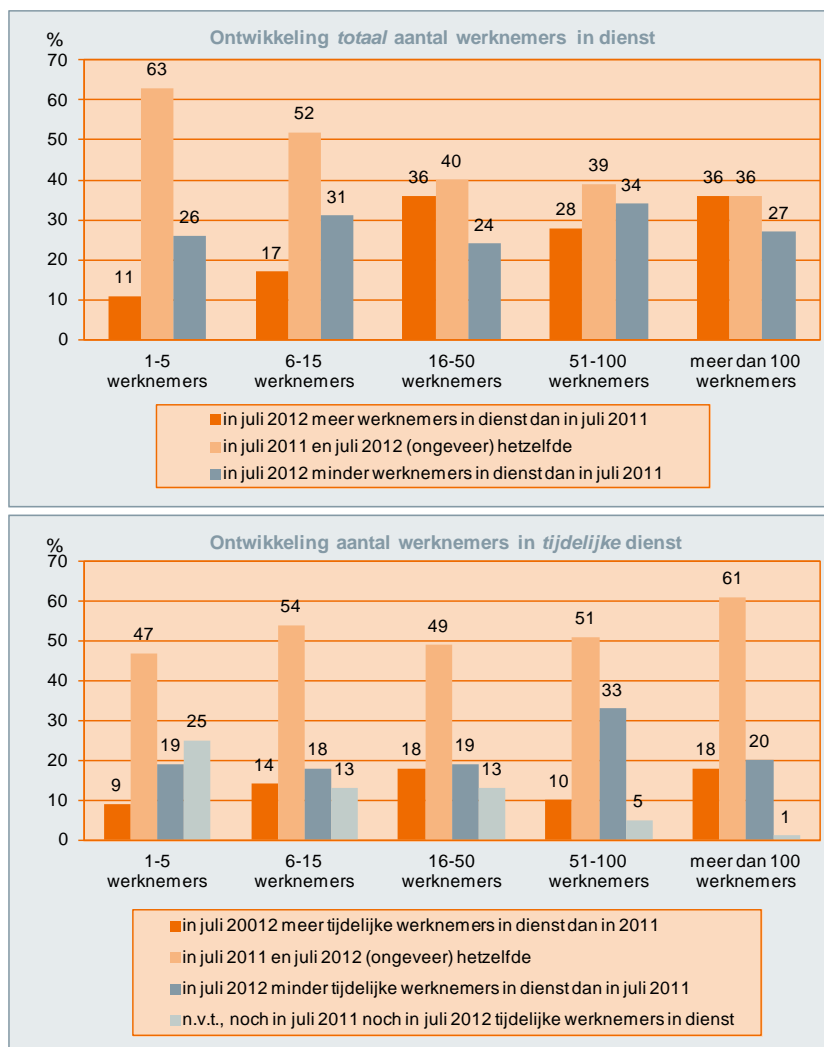
5 Ontwikkeling van de personeelscapaciteit

In periode juli 2011-juli 2012 vaker krimp dan groei van personeelsbestand

In de periode juli 2011 – juli 2012 is het aantal werknemers in loondienst bij 18 procent van de TI-bedrijven toegenomen en bij 27 procent van de TI-bedrijven afgenomen.

Er is in het afgelopen jaar dus vaker sprake van krimp in het personeelsbestand dan van groei. Met name bij de kleine(re) TI-bedrijven is dit het geval (zie figuur 13).

Figuur 13 – Ontwikkeling van het aantal werknemers in (tijdelijke) loondienst in de periode juli 2011 – juli 2012, naar bedrijfsgrootte

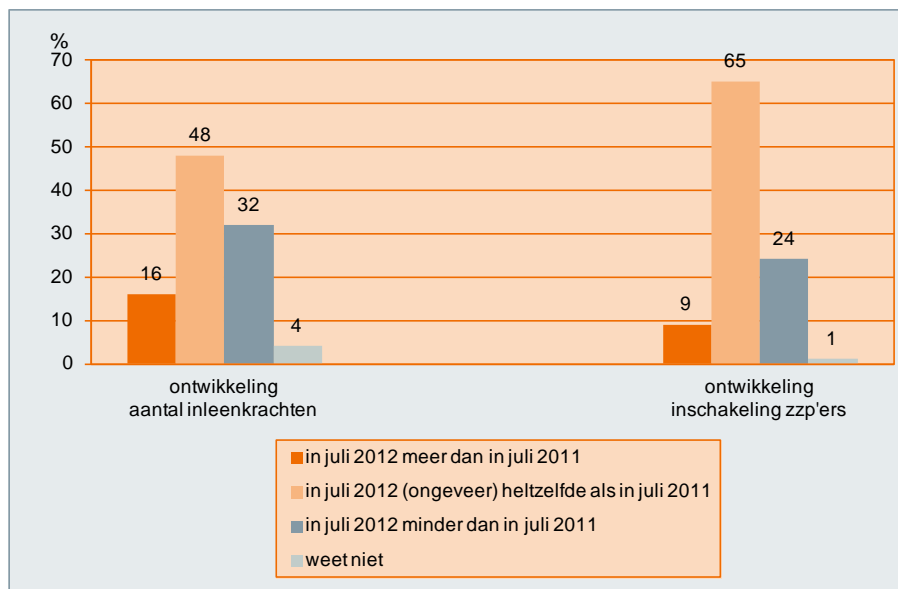

Niet alle TI-bedrijven hebben tijdelijke werknemers in dienst: bij 17 procent van de TI-bedrijven is geen sprake van dergelijke aanstellingen en dat betreft dan vooral kleinere TI-bedrijven (zie figuur 13). Bij 12 procent van de TI-bedrijven is het aantal tijdelijke aanstellingen in de periode juli 2011 – juli 2012 toegenomen en bij 20 procent van de TI-bedrijven is het aantal tijdelijke contracten in deze periode afgenomen. Met name bij de TI-bedrijven met 51-100 werknemers is vaak van een afname van het aantal tijdelijke contracten sprake (zie figuur 13).

Medio 2012 tevens minder inzet van inleenkrachten en zzp'ers dan medio 2011

Eenderde van de TI-bedrijven heeft medio 2012 minder inleenkrachten aan het werk dan medio 2011 het geval was. Bij 16 procent van de TI-bedrijven zijn medio 2012 juist meer inleenkrachten aan het werk dan in het midden van 2011. Per saldo zijn er dus meer TI-bedrijven waar het aantal ingeleende krachten in het afgelopen jaar is verminderd dan er TI-bedrijven zijn waar het aantal ingeleende krachten medio 2012 is toegenomen in vergelijking met de situatie in juli 2011 (zie figuur 14). Hetzelfde gaat op ten aanzien van de inschakeling van zzp'ers (zie figuur 14).

Figuur 14 – Ontwikkeling van inzet van inleenkrachten en van zzp'ers in periode juli 2011 – juli 2012

Zelfde ontwikkelingen in de 6 regio's

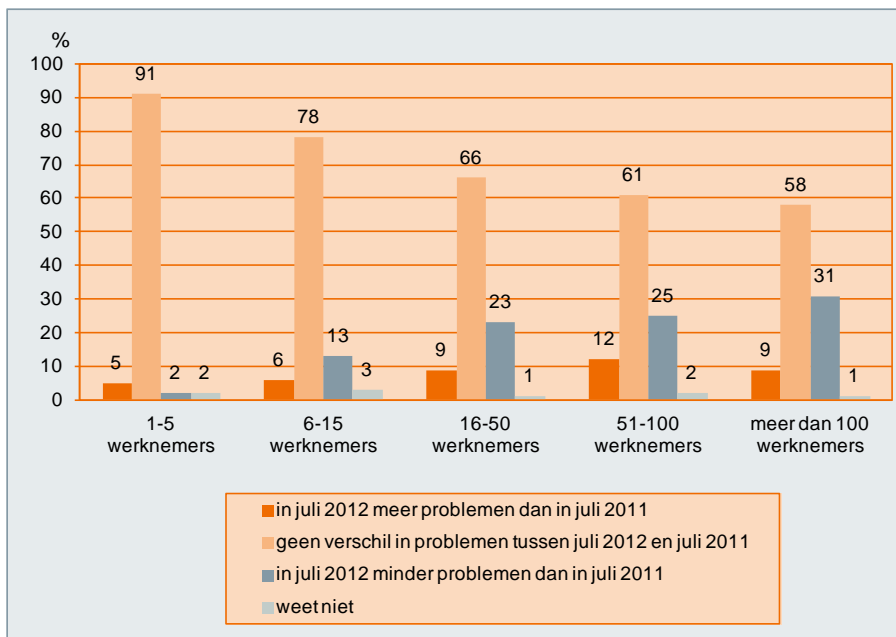
De hierboven beschreven ontwikkelingen in de personeelscapaciteit doen zich in vrijwel dezelfde mate voor in alle 6 regio's. In alle 6 regio's is in de periode juli 2011 – juli 2012 sprake van krimp in het aantal (vaste/tijdelijke) medewerkers in loondienst en van minder inzet van inleenkrachten en zzp'ers.

6 Personeelsvoorziening: vinden en binden van personeel

Problemen in personeelsvoorziening nemen af, vooral bij grotere TI bedrijven

De meeste TI-bedrijven hadden noch in juli 2011 noch in juli 2012 last van moeilijk vervulbare vacatures. De meeste TI-bedrijven – 81 procent – melden dan ook dat de problemen met de personeelsvoorziening in het afgelopen jaar niet veranderd zijn. Bij de andere TI-bedrijven blijken de problemen wat vaker afgenomen (10%) dan toegenomen (7%) te zijn. De kleinste TI-bedrijven met 1-5 werknemers in dienst melden juist wat vaker een toename (5%) dan een afname (2%) van de problemen om voldoende personeel te krijgen en te houden. De grotere TI-bedrijven zien duidelijk vaker een afname dan een toename van de problemen (zie figuur 15).

Figuur 15 – Vergelijking van juli 2011 en juli 2012 wat betreft problemen om voldoende personeel te krijgen en te houden

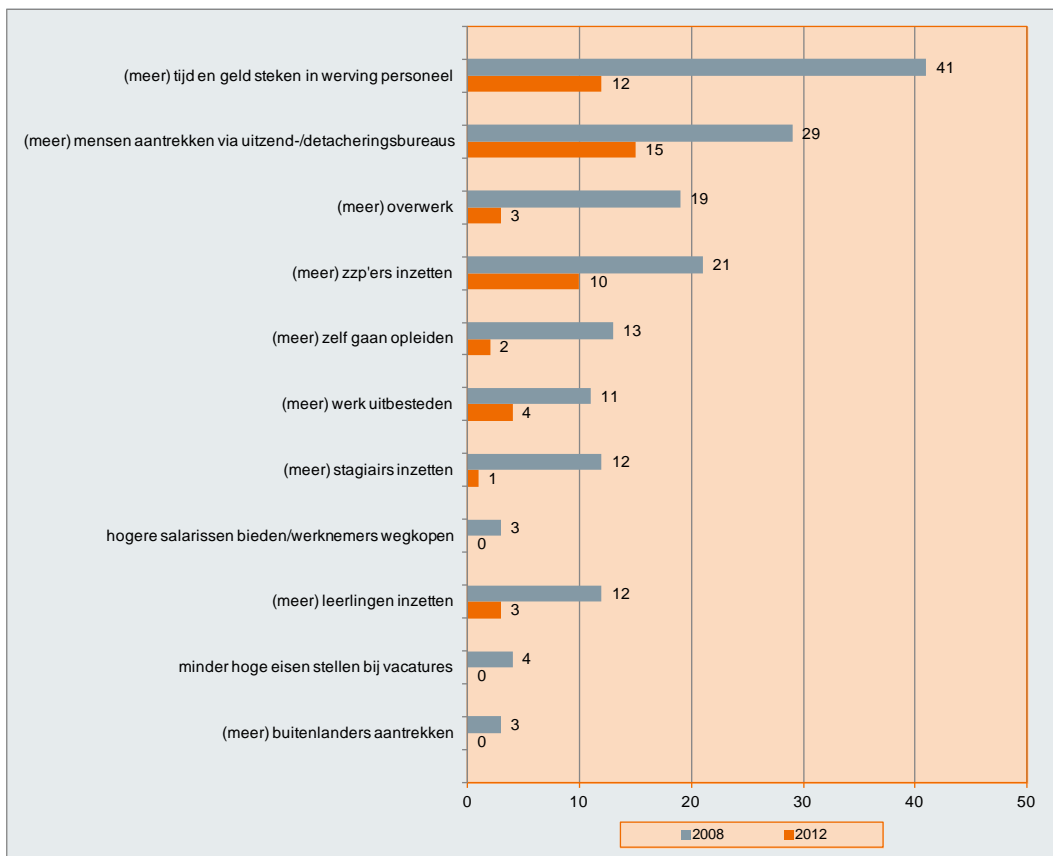

Tussen de 6 regio's bestaan op dit punt geen grote verschillen. In alle 6 regio's gaat op dat 80-84 procent van de TI-bedrijven geen verandering signaleert. Voor zover dat wèl het geval is gaat in de meeste regio's op dat er duidelijk vaker een afname dan een toename van de problemen wordt ervaren. Uitzonderingen zijn de regio's Zuid Holland (7% toename en 6% afname) en Zuid Nederland (9% toename en 7% afname). Dit zijn tevens de twee regio's met de hoogste vacaturegraad in juli 2012 (zie tabel 2).

In 2012 minder maatregelen nodig dan voor de economische crisis

TI-bedrijven kunnen problemen in de personeelsvoorziening op verschillende manieren aanpakken. Figuur 16 laat zien dat in 2012 problemen in de personeelsvoorziening vooral worden aangepakt door capaciteit in te lenen (uitzendkrachten) of in te huren (zzp'ers) en door de werving te intensiveren. Deze maatregelen zijn nu in 2012 echter in duidelijk minder TI-bedrijven nodig dan in 2008, dus net voor de economische recessie.

Figuur 16 – Maatregelen om problemen in de personeelsvoorzieningen aan te pakken in 2012, alsmede vergelijking met 2008

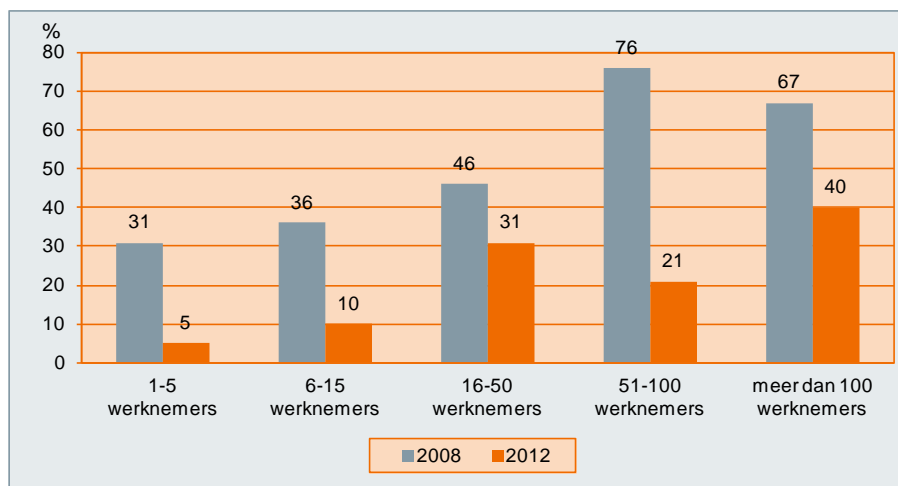
Verder laat figuur 16 zien dat de TI-bedrijven in 2012 duidelijk minder dan in 2008 problemen in de personeelsvoorziening proberen op te lossen door het zittende personeel te laten overwerken. Ook wordt in 2012 minder dan in 2008 gebruik gemaakt van stagiairs en leerlingen om problemen in de personeelsvoorziening te verhelpen.

Intensivering van de werving en meer inlenen van uitzendkrachten gebeurt meer door grote dan door kleine TI-bedrijven. Dit is zowel in 2008 als in 2012 het geval. Voor alle categorieën

bedrijven, dus zowel voor de grote als de kleine, gaat op dat deze maatregelen in 2012 minder worden genomen dan in 2008. Figuur 17 laat dit zien voor een van deze twee maatregelen, namelijk de intensivering van de werving.

Tussen de 6 regio's bestaan geen grote verschillen in de manier waarop TI-bedrijven eventuele problemen in de personeelsvoorziening aanpakken.

Figuur 17 – Percentage TI-bedrijven dat meer tijd en geld steekt in de werving om problemen in de personeelsvoorziening op te lossen, in 2008 en in 2012

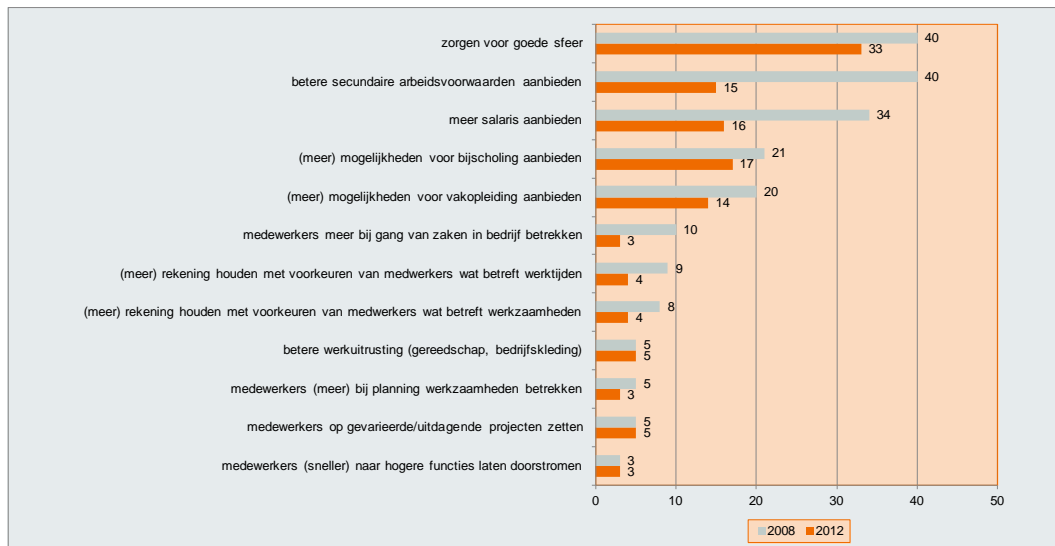

Ruim tweederde van de TI-bedrijven neemt bedrijfsbindende maatregelen

Van de TI-bedrijven neemt 66 procent in 2012 een of meer bedrijfsbindende. In de periode 2009-2012 ligt dit cijfers steeds rond de 65 procent. In 2008 en eerdere jaren, dus in de jaren voor de economische recessie lag dit cijfer steeds rond de 85 procent.

Niet alleen nemen in 2012 minder TI-bedrijven bedrijfsbindende maatregelen dan in 2008 maar bovendien is de intensiteit van een en ander in 2012 lager dan in 2008 (zie figuur 18).

Figuur 18 – Aard van de bedrijfsbindende maatregelen in 2008 en in 2012

* Er is zowel in 2008 als in 2012 gepercentageerd op het aantal TI-bedrijven dat bedrijfsbindende maatregelen treft.

TI-bedrijven nemen nu in 2012 duidelijk minder maatregelen gericht op bedrijfsbinding dan in 2008, voor de crisis, en dat geldt voor vrijwel elk soort maatregel. Vooral als het gaat om maatregelen in de sfeer van arbeidsvoorwaarden en salariering zijn de verschillen aanzienlijk

Bij de bedrijven die wél werk maken van bedrijfsbindende maatregelen is er meestal geen groot verschil in de mate waarin de diverse maatregelen worden toegepast tussen kleine(re) TI-bedrijven enerzijds en grote(re) anderzijds. Uitzonderingen op deze regel zijn maatregelen in de sfeer van de secundaire arbeidsvoorwaarden en scholings- en doorstromingsmaatregelen. Dergelijke maatregelen worden, zowel in 2008 als in 2012, door grote TI-bedrijven duidelijk vaker toegepast dan door de kleine (zie figuur 19).

Wat betreft de mate waarin de diverse bedrijfsbindende maatregelen worden toegepast, bestaan er geen belangrijke verschillen tussen de 6 regio's.

Figuur 19 – Verschillen tussen grote en kleine TI-bedrijven in bedrijfsbindende maatregelen (2012)

